

Forslag til forespørgselsdebat om, demokratiets vilkår. Har vi i dag et system der fremmer demokratiet, eller kan vi komme med forbedringer, der styrker vores demokrati, både med hensyn til befolkningens deltagelse, organisationers deltagelse og mediernes situation (FM2015/125).

Forslag fremsat af Medlem af Inatsisartut Naaja H. Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit

Svarnotat

(Formanden for Naalakkersuisut)

Naalakkersuisut takker Naaja H. Nathanielsen for hendes forslag til en debat om demokratiets vilkår i vores land.

Lad mig indledningsvis slå fast, at efter Naalakkersuisuts opfattelse lever vi her i Grønland i et velfungerende demokrati.

Der er frie og lige valg, hvor vælgerne har sammensat vores lovgivende forsamling og vores kommunalbestyrelser, ligesom der er et repræsentativt flertal bag vores Naalakkersuisut samt borgmestre og andre ledere på lokalt plan.

Der er ingen hindringer for, at vi i dagens Grønland kan udøve vores demokratiske rettigheder, både lokalt og centralt. Sådan skal det være. Vi skal være glade for og stolte over det demokrati, vi har bygget op i Grønland og vi skal naturligvis værne om de værdier og de rettigheder, der ligger i demokratiet.

Vi skal også huske på og minde hinanden om, at det ikke altid har været sådan. I sin nuværende form er demokratiet stadig ungt i vores land. Kvinder fik først stemmeret her i landet i 1948, og vi fik alle først vores fulde borgerrettigheder, da Grønland ved grundlovsreformen i 1953 blev en formel del af Danmark.

I 1967 kunne vi vælge den første formand for et landsråd, som dengang havde begrænset kompetence, og vi skal frem til 1979, før vi med indførelsen af Hjemmestyret fik vores første regering og direkte demokratiske valg til vores lovgivende forsamling. Hjemmestyret udviklede sig, vi udbyggede vores demokrati og overtog stadig flere sagsområder. Denne udvikling er siden 2009 fortsat ufortrødent under Selvstyreordningen.

Den demokratiske styreform har sin legitimitet gennem befolkningens deltagelse i valgene til Inatsisartut. Valgdeltagelsen har de seneste mange år ligget stabilt, med over 70 %. Tages vores lands størrelse, infrastruktur og vejrmæssige forhold i betragtning er det en pæn tilslutning. Men vi bør altid arbejde for at øge den politiske interesse og deltagelse, herunder at stemmeprocenten er høj.

Et væsentligt element er i denne sammenhæng, at vi skal huske at lade demokratiet udvikle sig i takt med samfundsudviklingen i øvrigt. Borgernes interesse i og mening om samfundsforhold ændrer sig over tid – heldigvis ofte på den måde, at interessen for samfundsforholdene stiger i takt med samfundsudviklingen. Fremvæksten af først landsdækkende radio, siden TV og internet har for eksempel betydet, at borgerdeltagelsen og

interessen for samfundsforhold er meget mere inde i folks hverdag i dag, end for blot få årtier siden.

Naalakkersuisut vil gøre meget ud af at besøge borgerne i hele Grønland, ved at arrangere og deltage i borgermøder. Det gør mange medlemmer af Inatsisartut også, og det er alt sammen initiativer, der er med til at fremme demokratiet. Det er vigtigt, at borgerne kan mødes med, spørge og diskutere med de folkevalgte ansigt til ansigt, selvom afstandene i vores land er store.

I dagens Grønland har NGO'er og medier mulighed for at søge midler hos Grønlands Selvstyre til udførelse af uafhængig research om større industriprojekter i landet. NGO'er kan iværksætte uafhængig research og derved forbedres muligheden for saglig kritisk debat og input til høringer omkring større industriprojekter. Det er en klar styrke i det grønlandske demokrati, at denne mulighed eksisterer og flere hensyn kan derved komme i betragtning, inden de endelig beslutninger tages.

Ytringsfrihed og forsamlingsfrihed er ukrænkelige grundpiller i vores demokrati. Det er betydningsfuldt, at borgerne kan komme tæt på beslutningstagerne indenfor alle ansvarsområder. For Naalakkersuisut er den enkelte borgers medbestemmelse og en ligestillet inddragelse af borgere i hele landet meget vigtig. Det betyder bedre borgerinddragelse på alle områder og en styrkelse af nærdemokratiet. Borgere, NGO'ere og politikere skal kunne ytre sig på lige fod overalt i Grønland.

Jeg er i den forbindelse glad for den udvikling, vi har skabt på råstofområdet, med initiativer til information, dialog og medindflydelse, siden vedtagelsen af vores egen råstoflov i 2009.

En institutionaliseret whistleblower-ordning er ved at blive implementeret i Grønlands Selvstyre. Det er en ordning, der vil være med til at kunne bringe eventuelle uhensigtsmæssigheder eller direkte ulovligheder i selvstyret for dagens lys. Tilsvarende udvikler og implementerer vi nu en anti-korruptionspolitik for hele Selvstyret.

Alle disse tiltag viser, at vores grønlandske demokrati er inde i en god udvikling, og at vi med nogle af disse tiltag endda er kommet længere i retning af medindflydelse og demokratiske tiltag end folk er i mange andre lande. Det skal vi huske at værdsætte og aldrig tage for givet.

Med disse bemærkninger ser Naalakkersuisut frem til en fri og forhåbentlig inspirerende og konstruktiv debat til gavn for udviklingen i vores grønlandske demokrati.